

عکس: صدا و سیما ● کاروانسرای آهوان سمنان

در پی عضویت ایران در اتحاد بین‌المللی شهرهای گردشگری جاده ابریشم

دبیرخانه «جاده ابریشم» تشکیل شد

گزارش

زهراکشوری

دبیر گروه زیست‌بوم

معاون گردشگری کشور از تشکیل دبیرخانه جاده ابریشم در کشور با همکاری شهرداری سمنان خبر داد. دبیرخانه دبیرخانه در استان سمنان، به دنبال عضویت ایران در اتحاد (اتلاف) بین‌المللی شهرهای گردشگری جاده ابریشم ۲۰۲۳ رقم خورد. ۵ کاروانسرای سمنان نیز به تازگی به همراه ۴۹ کاروانسرای دیگر از ۲۳ استان کشور در فهرست جهانی یونسکو به ثبت رسید. پیشتر جنگل‌های هیرکانی و رآآه‌هن سراسری هم از نگاه دیگری سمنان را در فهرست جهانی یونسکو قرار داده‌اند.

سمنان یکی از زیباترین استان‌های کشور است. این استان پارک ملی توران را در خود دارد که زادآورترین زیستگاه بوز ایرانی است. منطقه حفاظت شده «پرور» آن حرف‌های زیادی برای گردشگری مسئولانه دارد. می‌تواند گردشگر فرهنگی را به ۶۳ هزار سال پیش در تپه «میرک» ببرد. تپه حصارش زادگاه تمدنی ۷ هزار ساله است. بومگردی‌ها در آن حرف‌های زیادی برای گفتن دارند. شاه‌رود، شاهوار و شه‌میرزاد آن می‌تواند گردشگر را برای همیشه بایند سمنان کند اما رویکرد برنامه‌ها به جای سرمایه‌گذاری روی پتانسیل‌های محلی بوده‌رواست و سدسازی به هوای صنعتی‌سازی استانی، به اختلاف میان این استان و همسایه سیزش مازندران انجامیده است. باید امیدوار بود راه

ابریشم آتقدرد جای مسافرا در این استان سفت کند تا منابع آبی آن فدای صنعتی‌سازی نشود و شاه‌رود و شه‌میرزاد و بسطام به سزوشت شهر سمنان دچار نشوند. شهری که برخی از روستاهای آن زیر خاک تشنه دفن شده‌اند.

اتراق گردشگران جاده ابریشم در سمنان

کاروانسراها- معماری شاخص و بومی ایران- محل اتراق مسافران این جاده باستانی است. هم‌زمانی ثبت جهانی ۵۴ کاروانسرا، عضویت ایران و سمنان در اتحاد بین‌المللی شهرهای جهانی راه ابریشم از جمله پتانسیل‌هایی است که می‌تواند گردشگری را در این مسیر رونق دهد و به نتایج متعدد منجر شود. «علی‌اصغر شالباقیان» از تلاش برای نگاه متوازن به بازارهای نوظهور و بازارهای سنتی چون اروپا خیر

هم‌زمانی ثبت جهانی ۵۴ کاروانسرا،

عضویت ایران و سمنان در اتحاد بین‌المللی شهرهای

جهانی راه ابریشم از جمله پتانسیل‌هایی

است که می‌تواند گردشگری را در

این مسیر رونق دهد و به نتایج متعددی منجر شود

انتخاب شهرهای

مسیر جاده ابریشم به عنوان

پایتخت، امکان معرفی

جاذبه‌ها و پتانسیل‌های

پایتخت انتخابی

را به سایر کشورهای

مسیر جاده ابریشم می‌دهد و به ایجاد

محصولات گردشگری

مشترک منجر می‌شود

ایران در فهرست جهانی یونسکو را در پی خواهد داشت. ۱۰۰ کاروانسرا در ایران وجود دارد. ۷۰۰ بنای آن به ثبت ملی رسیده است و ۵۴ کاروانسرا هم در فهرست جهانی یونسکو قرار گرفته است. یکی از مهمترین آوردهای

ثبت و عضویت در نهادها و ائتلاف‌های بین‌المللی، جذب و جلب توجه گردشگرانی است که از طریق یونسکو با میراث فرهنگی بشریت آشنا می‌شوند.

آمارهای قبلی نشان می‌دهد که حداقل در مسیر جاده ابریشم بیش از ۳۰ اثر تاریخی و فرهنگی از کشورهای مختلف

جهان در فهرست جهانی یونسکو به ثبت رسیده است. به این عدد باید ۵۴ کاروانسرای ایران را هم اضافه کرد.

هرچند آثار ثبت جهانی شده ایران در مسیر جاده ابریشم به کاروانسراها محدود نمی‌شود. برای مثال کرمانشاه در حالی امروز به نمایش‌اش ثبت جهانی

کاروانسرای بیستون در فهرست جهانی یونسکو نشسته است که در سال ۲۰۰۵، ثبت جهانی کتیبه ۲۵۰۰ ساله بیستون

را با حضور شهروندان در نزدیکی همین کاروانسرا و در محوطه بیستون جشن گرفت.

شالباقیان تعداد کشورهای عضو ائتلاف را ۵۷ شهر از ۲۶ کشور مسیر جاده ابریشم اعلام می‌کند و درباره پیشنهاد

ایران مبنی بر ایجاد محصولات مشترک بین کشورهای عضو می‌گوید: «الآن هر کشوری متناسب با جغرافیا و جاذبه‌های

خودش محصولات گردشگری را ارائه می‌کند اما چون تم جاده ابریشم، محور اتصال این کشورها است، امکان

معرفی محصولات با موضوع جاده ابریشم وجود دارد. این معنایش آن است که تورگردانان کشورهای عضو،

امکان همکاری با یکدیگر و ارائه تورهای مشترک مبتنی بر جاذبه جاده ابریشم را دارند. برای مثال در کشورهای عضو،

اشتراک زیادی در زمینه میراث ملموس و ناملموس وجود دارد که این اشتراکات می‌تواند محور معرفی جاذبه‌ها باشد.»

شالباقیان حضور در کشور چین و برگزار road show را معرفی می‌کند تا به عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران بتوانند ظرفیت‌های

گردشگری کاروانسرا را با تأکید بر اهمیت جاده ابریشم در استان سمنان معرفی و برنامه‌های آتی خود را در خصوص

میزبانی شهرداریهای عضو این اتحاد اعلام کند. او با تأکید بر اینکه برنامه‌های اجرایی

برای شکوفایی ظرفیت جاده ابریشم در استان سمنان به عنوان پایلوت در دست اقدام قرار داد، می‌گوید:

«تشکیل دبیرخانه جاده ابریشم با همکاری شهرداری سمنان مهم‌ترین اقدامی است که با شکل‌گیری آن، هسته عملیاتی مشخصی ایجاد می‌شود و امکان برنامه‌ریزی و پیگیری امور را مهیا می‌کند.»

شالباقیان همچنین در نظر گرفتن مشوق‌های ساخت تأسیسات و مراکز اقامتی مورد نیاز استان سمنان را نیز

یکی دیگر از گام‌های پیش‌رو عنوان و در همین راستا توجه به تولید محتوا را نیز

در رأس امور ضروری برای معرفی استان می‌داند و از تلاش برای تبدیل استان

سمنان به عنوان مقصد گردشگری و خروج آن از محور گذر صرف بودن خبر

می‌دهد. او می‌گوید: «با پیوست جاده ابریشم به استان سمنان می‌توانیم از

برند حاصل برای معرفی هرچه بیشتر به عنوان مقصد گردشگری داخلی و سپس گردشگری خارجی بهره‌مند شویم و با

تکیه بر محتواسازی از تمامی ابزارهای اطلاع‌رسانی و معرفی استفاده کنیم.»

بنا به گفته معاون گردشگری همکاری با اعضای ائتلاف به منظور برگزاری نشست‌های متوالی و پیگیری اقدامات،

تأمین زیرساخت‌های لازم، تعریف تورهای آشناسازی گردشگری و نیز توجه به موضوع تأمین امنیت و فعال

کردن برند جاده ابریشم و کاروانسراهای تاریخی به استان سمنان نیز در دستور کار قرار گرفته است.

راه ابریشم

استان سمنان ۳۰ کاروانسرا دارد که ۵ کاروانسرای آن در فهرست جهانی یونسکو ثبت شده است. امیرکرم‌زاده، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی سمنان به وجود بقایای انسان‌های نئاندرتال‌ها در استان اشاره می‌کند و از قابلیت تپه حصار برای ثبت جهانی سخن می‌گوید. او جنبه دیگری از پتانسیل‌های گردشگری سمنان اشاره می‌کند و می‌گوید: «سمنان مهد عرفان است و مجموعه شیخ خرقان [ابوالحسن خرقانی] و شیخ بسطام و برگزار road show را معرفی می‌کند تا به عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران بتوانند ظرفیت‌های گردشگری کاروانسرا را با تأکید بر اهمیت جاده ابریشم در استان سمنان معرفی و برنامه‌های آتی خود را در خصوص

میزبانی شهرداریهای عضو این اتحاد اعلام کند. او با تأکید بر اینکه برنامه‌های اجرایی

برای شکوفایی ظرفیت جاده ابریشم در استان سمنان به عنوان پایلوت در دست اقدام قرار داد، می‌گوید:

«تشکیل دبیرخانه جاده ابریشم با همکاری شهرداری سمنان مهم‌ترین اقدامی است که با شکل‌گیری آن، هسته عملیاتی مشخصی ایجاد می‌شود و امکان برنامه‌ریزی و پیگیری امور را مهیا می‌کند.»

شالباقیان همچنین در نظر گرفتن مشوق‌های ساخت تأسیسات و مراکز اقامتی مورد نیاز استان سمنان را نیز یکی دیگر از گام‌های پیش‌رو عنوان و در همین راستا توجه به تولید محتوا را نیز

در رأس امور ضروری برای معرفی استان می‌داند و از تلاش برای تبدیل استان

سمنان به عنوان مقصد گردشگری و خروج آن از محور گذر صرف بودن خبر می‌دهد. او می‌گوید: «با پیوست جاده ابریشم به استان سمنان می‌توانیم از

برند حاصل برای معرفی هرچه بیشتر به عنوان مقصد گردشگری داخلی و سپس گردشگری خارجی بهره‌مند شویم و با

تکیه بر محتواسازی از تمامی ابزارهای اطلاع‌رسانی و معرفی استفاده کنیم.»

بنا به گفته معاون گردشگری همکاری با اعضای ائتلاف به منظور برگزاری نشست‌های متوالی و پیگیری اقدامات،

تأمین زیرساخت‌های لازم، تعریف تورهای آشناسازی گردشگری و نیز توجه به موضوع تأمین امنیت و فعال

کردن برند جاده ابریشم و کاروانسراهای تاریخی به استان سمنان نیز در دستور کار قرار گرفته است.

خبر در خبر

ایران محمد رضا خلجی، معاون صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان همدان گفت: سفال و سرامیک بیشترین ارزش‌آوری را در بین صنایع دستی صادراتی استان داشته است.

ایران ایرج حشمتی، معاون محیط‌زیست انسانی سازمان حفاظت محیط‌زیست با تأکید بر اینکه تحریم‌های ظالمانه علیه ایران خلاف تعهدات بین‌المللی بوده است، گفت: تحریم‌های اعمال شده برای جمهوری اسلامی ایران همه جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی این کشور و به عبارتی زندگی، معیشت و سلامت جسمی و بهداشت روانی آحاد جامعه را هدف قرار داده است.

ایران حسین نیکونام، رئیس جامعه حرفه‌ای گردشگری سلامت ایران گفت: با توجه به اینکه سامانه یکپارچه‌ای برای فرایند ورود گردشگران سلامت به خاک رس‌وی وجود ندارد؛ در نتیجه نمی‌توانیم آمار دقیقی از حضور آنها به استان اعلام کنیم.

ایران ابوالفضل مهدی‌پور، یک دوستدار میراث فرهنگی - از تخریب بخشی از سردر ورودی خانه تاریخی «جنائیان» شوشتر به دلیل آبرقتگی شوادان این بنا خبر داد. **میراث‌یاری** ولی جهانی، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گیلان با اشاره به اینکه هنوز فرصت ثبت جهانی ماسوله از دست نرفته است، گفت: می‌توانیم بعد از رفع ایرادات دوباره این پرونده را به جریان بیندازیم.

اعتراض کشورهای آسیای میانه به سیاست‌های آبی افغانستان

تشدید بحران آبی منطقه با تکمیل «کانال قوش تپه»

تسنیم/ پس از خلف وعده افغانستان در پرداخت حقایق بحران آبی رودخانه هیرمند و اقدامات غیرقانونی مانند انحراف آب، سیاست‌های آبی این کشور در آسیای میانه نیز با اعتراض کشورهای منطقه همراه شد؛ حالا منازعه با تصمیم طالبان

برای ساخت کانال قوش تپه بالا گرفته است. طالبان در آسیای میانه برای ساخت کانال «قوش تپه» را دنبال می‌کند که تکمیل این کانال بر رودخانه آمودریا (پرباب‌ترین رودخانه در منطقه آسیای مرکزی) تأثیر زیادی را بر کشورهای

تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان دارد. شوکت میرضیایف؛ رئیس‌جمهور کشور ازبکستان در نشست

سرنان صندوق بین‌المللی برای نجات دریاچه آرال گفت: حکومت طالبان به عنوان یک نماینده جدید در بهره‌برداری

از منابع آبی این منطقه ظاهر شده که هیچ تعهد نامه‌ای با کشورهای آسیای مرکزی ندارد. وی گفت: این کانال آبی «قوش تپه» می‌تواند سبب‌ساز تغییرات اساسی اقلیمی در

منطقه آسیای مرکزی شود. پیش از این در مرداد ماه نیز سه کشور تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان در نشست مشترک با صدور بیانیه‌ای اعتراض خود را به سیاست‌های

آبی افغانستان اعلام کرده بودند. احداث کانال قوش تپه سال ۲۰۲۲ آغاز شد. این کانال قرار

است به طول ۲۸۵ کیلومتر در شمال افغانستان ایجاد شود و می‌تواند ۵۵۰ هزار هکتار زمین کشاورزی را آبیاری کند.

افغانستان و کشورهای آسیای مرکزی. برخلاف آنچه در مورد ایران و رودخانه هامون وجود دارد هیچ توافق‌نامه‌ای در مورد استفاده از آب آمودریا ندارند و براساس قوانین بین‌المللی، افغانستان به‌اندازه سه کشور آسیای مرکزی محق استفاده

از آب آمودریا است. پس از تکمیل و بهره‌برداری از کانال قوش تپه، جوامع

مهر در سکوهای نذورات هفتگانه. برابری بسیاری مهرکده گوسعدی با مهرکده سن کلمنت در رم ایتالیا که در زیر این کلیسا جای دارد شگفت‌انگیز است.

دست‌آورد چندین فصل کاوش در محوطه محمدآباد گویای چگونگی پرستش مهر، پیشکشی نذورات و اجتماع مهرپرستان است. انتشارات دادکین اقدام

به چاپ و نشر این کتاب کرد تا شاید سنگ‌بنایی باشد برای تحقیق و پژوهش و کاوش بیشتر بر آیین مهر در ایران.

کتاب نیایش مهر در ایران (برپایه کاوش‌های باستان‌شناسی در مهرکده‌های دشتستان - برازجان)، ۳۵۱ صفحه با جلد گالینگور و تصاویر رنگی در آخر

کتاب، از سوی انتشارات دادکین به چاپ رسیده است.

ما را با بخش‌هایی از اسرار آیین مهر آشنا می‌کند. این کتاب را انتشارات دادکین، انتشارات تخصصی میراث فرهنگی و باستان‌شناسی منتشر کرده است.

به جرأت می‌توان گفت اسماعیل یغمایی، نادر باستان‌شناس ایرانی است که در مورد آیین و چگونگی آن در ایران کاوش و پژوهش کرده است و

کتاب «نیایش مهر در ایران» که برپایه کاوش‌های باستان‌شناسی نوشته شده، حاصل این تلاش‌هاست.

این کتاب تنها مرجع ایرانی است که به چگونگی آیین مهر بر پایه کاوش‌های باستان‌شناسی پرداخته است.

یافته‌های انگشت‌شمار این کاوش‌ها چون پیکره گلی گاو، هاون سنگی پر کوبیدن گیاه هوم، بخشی از یک ساغر شکسته بلورین، تکه‌ای نمک، مخزن کوچک برای تطهیر و... همه گواهی است بر چگونگی پرستش

زیست بوم در تاریک‌ترین لحظه تاریخ، آیین مهر در میان مردمی که در تمنای خورشید بودند، متولد شد. مراسم این آیین در مهرکده‌ها برپا می‌شد و آرام از راه تلاقی فرهنگ‌ها بخشی از روح جهان شد و به بطن جغرافیا و ملت سرزمین‌های دیگر رفت. با وجود آنکه این آیین، ریشه‌های عمیق ایرانی را دارد، کارشناسان، هنرمندان و باستان‌شناسان اروپایی بسیار بیش از ما درباره آن تحقیق کرده، نوشته و آثار هنری خلق کرده‌اند. آنها با تولید محتوا در طی سالیان دراز این آیین دیرین را به نام میترازیستیم از آن خود کرده و به آن بالیدند.

اگرچه میترازیستیم برآمده از آیین مهر است و ما را بیش از هر چیز یاد مسیح، سردابه‌های کلیساهای ایتالیایی

و آیین‌های یونانی می‌اندازد این فقدان برآمده همواره در آثار مکتوب ایرانی هم دیده شده است. کتاب نیایش مهر در ایران برای نخستین بار نگاه ویژه‌ای

داشته به ساختار پیچیده مهرکده‌ها و چگونگی راه یافتن این آیین به کشورهای اروپایی.

حدود ۳۰ سال پیش اسماعیل یغمایی، باستان‌شناس پس از پیدا شدن یک پیکره یونانی، به کاوش در اطراف

محل پیدا شدن مجسمه پرداخت تا به بخش‌های نایافته آن دست یابد. در این جست‌وجو او به ساختار مهرکده‌های باستان دست یافت.

مهرکده «محمدآباد» دشتستان، یگانه مهرکده شناخته شده‌ای بود که متأسفانه پس از سه فصل کاوش یکسره ویران شد. در این زمان او همچنین به کاوش در مهرکده «گوسعدی» و بررسی مهرکده نیمه ویران «گوها» پرداخت. کاوش این بناها برای نخستین بار

برداشت مرغوب‌ترین سماق ایران

در آذربایجان شرقی

هوراند یکی از مهم‌ترین قطب‌های تولید سماق در آذربایجان شرقی می‌تواند بهانه سفر گردشگران باشد که به زندگی روستایی علاقه دارند. آن چیزی که صنعت گردشگری از آن به گردشگری مزرعه یا کشاورزی یاد می‌کند. این گردشگری، یکی از فعالیت‌های جدیدی است که در آن از تمام کارهای مبتنی بر کشاورزی و دامداری برای جذب گردشگر استفاده می‌شود. با این کار هم درآمدی جدا از فعالیت‌های کشاورزی به خانواده‌های روستایی یا صاحب مزرعه می‌رسد و هم گردشگران نیازهای روحی خود را تأمین کرده و تجربیات جدیدی را در این زمینه کسب می‌کنند.

گردشگری مزرعه در دنیا با نام اگریتوریسم (agritourism) یا اگروتوریسم شناخته می‌شود و بسیاری معتقد هستند این نوع گردشگری باعث مهاجرت معکوس از شهرها به روستاها می‌شود. گردشگری مزرعه یا کشاورزی به آبادانی و رونق مناطق روستایی کمک می‌کند و حتی گاهی به عنوان راهکاری مؤثر برای بازگشت روستاییان مهاجر از شهرها به خانه‌ها و مزارع اجدادیشان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

عکس: تسنیم

دستور رئیس‌جمهور برای اجرایی شدن طرح جامع گردشگری

تالاب‌شادگان

معاون محیط طبیعی اداره کل حفاظت محیط زیست خوزستان از موافقت رئیس‌جمهور مبنی بر تأمین اعتبار و اجرایی شدن طرح جامع گردشگری تالاب شادگان خبر داد و گفت: دفتر ریاست‌جمهوری در نامه‌ای به سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد که براساس پیشنهادهای

دیده شده در این طرح، تأمین اعتبار انجام و طرح اجرایی شود. عادل مولا گفت: این طرح با همکاری اداره کل حفاظت محیط زیست خوزستان و اداره کل

میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان تهیه شد که خلاصه آن از طریق سازمان حفاظت محیط زیست به رئیس‌جمهور ارسال شد. او کمک به ایجاد فرایند اشتغال و افزایش

کنترل پیامدهای زیست‌محیطی گردشگری غیر مسئولانه در تالاب، ارتقای آگاهی و فرهنگسازی جوامع محلی و جلب مشارکت گردشگران در حفاظت از تالاب، بررسی و تعیین ارزش‌های اکوتوریسم منطقه و قابلیت اشتغال‌زایی صنعت پاک گردشگری و ارزش‌گذاری زیست محیطی جهت تعیین روابط متقابل تالاب و ساکنین آن را از جمله اهداف کلی این طرح ذکر کرد.

عکس: ایران